

STORTRÅLERNES LØNNSOMHET I 1964 (forts.)

Foruten årsregnskaper for de vanlige stortrålerne fikk Fiskeridirektoratet for 1964 innsendt årsregnskaper for 8 hekktrålere som var i helårsdrift i 1964. Driftsresultatene for 7 av disse fartøyene er gjengitt i egen tabell og behandlet i eget avsnitt i meldingen.

Gjennomsnittsfangster 1949-1964

Figur 4 viser de gjennomsnittlige fangstmengder pr. stortråler (eksklusive hekktrålerne) i perioden 1949—1964. Gjennomsnittskvantumet i 1952 for alle stortrålerne er satt lik 100. Dette kvantum danner altså basis for begge kurvene i figuren.

Hovedinntrykket av figur 4 er stigende gjennomsnittsfangster pr. tråler inntil årene 1954—1955, og deretter nedgang fram til årene 1958—1960. I 1961 var det en markant oppgang igjen i gjennomsnittsfangsten pr. tråler, men senere er det på ny nedgang.

En ser at kurven for alle stortrålerne og kurven for de helårsdrevne stortrålerne i store trekk følger hverandre. De helårsdrevne fartøyene synes imidlertid å ha en noe mer stabil gjennomsnittlig fangstmengde enn samtlige fartøyer sett under ett. Dette henger blant annet sammen med at de gjennomsnittstallene som omfatter samtlige trålere er påvirket av omfanget av de enkelte fartøyers virksomhet i året.

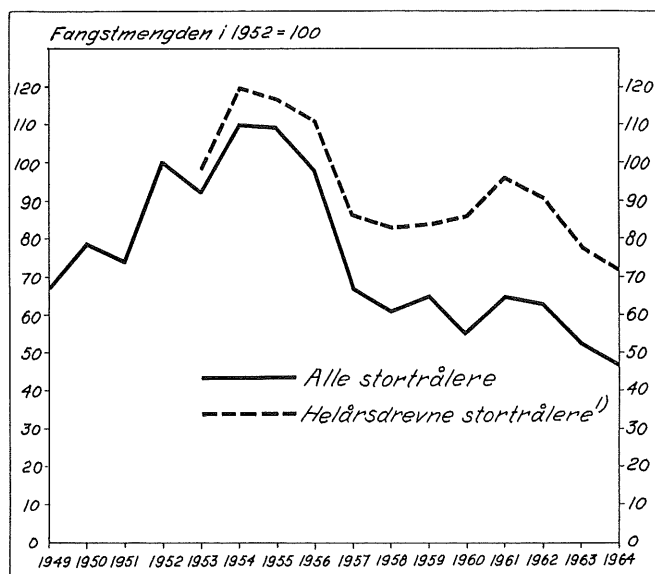

Fig. 4. Gjennomsnittlig fangstmengde (eksklusive sild o. l.) pr. tråler. Eksklusive hekktrålerne. 1) Ikke trålere som drev kombinert fisketråling og sildefiske.

I tabell 20 har en gjengitt den gjennomsnittlige fangstmengde for forskjellige størrelsesgrupper av helårsdrevne stortrålere, eksklusive hekktrålerne, i tiden 1956—1964. Av tabellen ser en at den gjennomsnittlige fangstmengde jevnt over har vært størst på de trålerne i gruppen 300/399 brutto tonn, det vil si de minste av stortrålerne. Hovedtendensen i deltakelsen av sidetrålere i de senere år har da også vært i retning av mindre fartøyer med færre mann ombord.

Driftsresultater i 1964

Driftsresultater for de helårsdrevne stortrålerne (eksklusive de 8 hekktrålerne og 2 trålere som drev kombinert fisketråling og sildefiske) i perioden 1960—1964 er gitt i tabell 21. Resultatene for 1964 bygger på regnskapsoppgaver fra samtlige 13 helårsdrevne stortrålere i den kategori det er tale om, hvorav 10 var mellom 300 og 400 brutto tonn og 3 var over 400 brutto tonn.

Beløpene i tabellen er avrundet til nærmeste hundre kroner.

Tabell 20. Fangstmengde¹ i gjennomsnitt pr. fartøy 1956—1964. Helårsdrevne trålere.²

	Fartøyer i størrelsen			Alle
	300/399 br.tonn	400/499 br.tonn	500/699 br.tonn	
	..... tonn			
1956	1 479	1 435	1 889	1 538
1957	1 319	1 124	1 078	1 187
1958	1 226	1 058	1 130	1 146
1959	1 193	1 143	1 067	1 162
1960	1 377	1 061	.. ³	1 192
1961	1 402	1 248	..	1 336
1962	1 336	1 192		1 276
1963	1 104	1 036		1 081
1964	995	990		994

¹ Omregnet til ferskfiskvekt. Eksklusive biprodukter. ² Eksklusive hekktrålere og trålere som har drevet kombinert fisketråling og sildefiske. ³ En gjør oppmerksom på at disse standardtegn er nyttet i denne meldingen:

.. Oppgave mangler.

— Null.

0 Mindre enn 1/2 av den brukte enhet.

Tabell 21. Driftsresultater for helårsdrevne stortrålere¹ 1960—1964. Gjennomsnitt pr. fartøy.

	1960	1961	1962	1963	1964		
					Alle fartøyer	Fartøyer i størrelsen	
						300—399 br.t.	400 br.t. og over
1. Driftsinntekter i alt. .... kr.	917 000	1 116 100	1 113 300	927 000	892 900	886 500	914 100
Herav til:							
2. Mannskapet. .... «	428 500	513 800	496 800	443 100	443 100	436 200	466 200
3. Rederiet .... «	488 500	602 300	616 500	481 400	449 800	450 300	447 900
4. Rederiets kostander .... «	517 600	528 700	590 200	545 500	592 900	602 800	559 800
Herav utgjorde:							
a. Drivstoff og maskinrekvisita .... «	212 900	204 200	215 500	204 400	215 100	215 600	213 600
b. Is, salt og emballasje .... «	14 900	12 800	13 200	7 400	14 600	14 700	14 200
c. Leid arbeidshjelp .... «	12 700	17 500	18 700	11 600	12 900	12 800	13 500
d. Assuransen av fartøyet .... «	37 700	36 400	34 300	37 000	34 200	33 200	37 500
e. Vedlikehold og avskr. på trålutstyret. .... «	96 100	98 800	113 100	113 900	141 400	149 200	115 200
f. Vedlikehold av fartøyet .... «	83 100	101 400	121 800	112 100	114 200	117 000	104 900
g. Administrasjon .... «	36 800	32 400	43 600	16 100	13 500	13 300	14 100
h. Sosiale utgifter .... «	17 200	19 400	23 200	32 500	32 300	31 300	35 600
i. Diverse uspesifisert .... «	6 200	5 800	6 800	10 500	14 700	15 700	11 200
5. Renteutgifter .... «	44 300	45 200	42 600	34 500	32 400	34 200	26 300
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 .... «	÷ 29 100	73 600	26 300	÷ 64 100	÷ 143 100	÷ 152 500	÷ 111 900
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk .... «	410	510	510	480	510	500	530
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på .... «	17 600	22 700	22 300	21 100	23 200	22 800	24 200
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott) .... «	14 600	19 400	18 700	18 900	19 800	19 800	20 100
10. Antall mann pr. fartøy	24,3	22,6	22,3	21,1	19,1	19,1	19,3
11. Antall døgn i sjøen	270	287	280	285	290	290	291
12. Antall fiskedager	211	224	230	219	228	230	226
13. Fangstmengde saltfisk .... tonn	61	13	5	9	—	—	—
14. Fangstmengde ferskfisk .... «	1 084	1 313	1 268	1 066	994	995	990
15. Fangstmengde i alt, omregn. til ferskfisk. ² «	1 192	1 336	1 276	1 081	994	995	990
16. Fartøystørrelse. .... br.tonn	406	397	416	394	377	350	463
17. Fartøystørrelse. .... fot	149	149	152	150	148	145	157
18. Motorstyrke .... HK	745	717	757	727	714	694	783
19. Fartøyalder .... år	19	20	20	24	26	26	26
20. Ombygningsalder .... «	6	8	6	11	13	14	9
Antall fartøyer med i undersøkelsen	14	14	12	12	13	10	3

¹ Ikke hekktrålere og trålere som drev kombinert fisketråling og sildefiske. ² Eksklusive biprodukter.

a. Fartøystørrelse, bemanning og driftstid.

De 13 helårsdrevne stortrålerne var gjennomsnittlig 377 brutto tonn. Som nevnt ovenfor har det i de senere år vært en tendens i retning av mindre fartøyer. Den gjennomsnittlige fartøystørrelsen var således mindre i 1964 enn i noen av de tidligere år denne lønnsomhetsundersøkelsen har vært utført. Dette bør en være oppmerksom på når en sammenlikner driftsresultatene i 1964 med tidligere års resultater.

Også mannskapsstyrken har vist synkende tendens i de senere år, og i 1964 var den kommet ned i gjennomsnittlig 19,1 mann pr. tråler.

Den gjennomsnittlige tid på fiske på de 13 stortrålerne var 228 døgn i 1964, eller noe lengre tid enn i 1963. Tid på sjøen var gjennomsnittlig 290 døgn, som også er noe lengre tid enn i 1963.

b. Driftsinntekter.

Driftsinntektene omfatter verdien av saltfisk, ferskfisk og biprodukter. Avgift til omsetningslag er trukket fra.

De helårsdrevne stortrålerne oppnådde noe lavere gjennomsnittlig driftsinntekt i 1964 enn i 1963. Nedgangen var 3,7 prosent fra gjennomsnittlig om lag

0,93 mill. kroner i 1963 til gjennomsnittlig 0,89 mill. kroner i 1964.

Driftsinntekt 1 000 kr.	Antall sidetrålere		
	1955	1963	1964
600— 799	—	3	3
800— 999	—	6	8
1 000—1 199	5	3	2
1 200—1 399	3	—	—
1 400—1 599	5	—	—
1 600—	5	—	—
I alt	14	12	13

Ovenstående oppstilling viser spredningen i de helårsdrevne stortrålernes brutto driftsinntekter i 1964 sammenliknet med 1963 og også med 1955, det året som hittil har gitt høyest gjennomsnittlig bruttoinntekt. Av oppstillingen går det fram at spredningen i driftsinntekten var liten også i 1964. Hele 8 trålere hadde en driftsinntekt mellom 800 000 kroner og 1 mill. kroner. Videre ser en at det i 1964 bare var 2 trålere som hadde en driftsinntekt over 1 mill. kroner, mens dette var tilfellet for alle helårsdrevne stortrålere i 1955.

c. Mannskapets inntekter.

Av driftsinntektene, kr. 892 900 i gjennomsnitt pr. tråler, tilfalt det mannskapet i alt gjennomsnittlig kr. 443 100, eller 49,6 prosent. Dette beløpet omfatter alt vederlag til arbeidet i form av lottinntekter, faste hyrer, ekstralotter og proviant til den delen av mannskapet som hadde fri kost.

Fiskerlotten, den betaling som tilfalt hver av de fiskere som var med på samtlige fangstturer i 1964, var som en ser av tabell 21, punkt 9, gjennomsnittlig kr. 19 800, som er den høyeste gjennomsnittlige fiskerlott en har hatt i noen av de tidligere undersøkelsesår. Til og med i de årene da trålfisket ga høyest mengde- og verdiutbytte pr. fartøy (1954—1956) var fiskerlotten lavere enn i 1964. Dette henger blant annet sammen med at trålerne hadde større bemanning i rekordårene, slik at det den gang var flere å dele på.

En oppstilling over fordelingen av lottinntektene i 1955, 1963 og 1964 ser slik ut:

De 13 helårsdrevne trålerne i undersøkelsen for 1964 ga fra kr. 14 800 til kr. 27 500 i lott til fiskerne. Spredningen i fiskerlotten var noe mindre i 1964 enn i 1963.

I tabell 21 er det også under punkt 8 gitt tall vedrørende mannskapets inntekter, nemlig *årlig inntekt pr. mann*. Denne er fremkommet ved å dividere

de totale mannskapsinntekter (punkt 2) med antall mann i alt (punkt 10). Denne størrelsen inkluderer således de faste hyrer, ekstralottene og provianten til de av mannskapet som hadde fri kost. Den årlige inntekt pr. mann ble i 1964 gjennomsnittlig kr. 23 200 som er mer enn i noe annet undersøkelsesår.

Mannskapets inntekter pr. ukeverk var i 1964 gjennomsnittlig kr. 510, eller ca. 6 prosent mer enn i 1963. Det totale antall ukeverk for mannskapet er utregnet slik:

For de fastlønnete mannskapene er det regnet med full sysselsetting på fartøyene hele året. For de øvrige av mannskapet har en regnet med den tid fartøyet har vært i sjøen pluss kortere opphold ved land for lossing og utrustning til ny tur.

I de tall over mannskapets inntekter som er gjengitt ovenfor og i tabellene er det ikke gjort fradrag for proviantutgifter. Det er for øvrig bare de egentlige lottfiskerne som betaler sin proviant selv. Det øvrige mannskap (maskinbesetning, byssepersonalet m. v.) har fri kost.

Fiskerlott 1 000 kr.	Antall sidetrålere		
	1955	1963	1964
10—11	—	—	—
12—13	—	—	—
14—15	3	2	1
16—17	4	4	2
18—19	1	2	5
20—21	6	1	3
22—23	—	3	1
24—25	—	—	—
26—27	—	—	1
I alt	14	12	13

d. Rederiets inntekter, kostnader og driftsresultat.

Rederiets andel av driftsinntektene utgjorde i 1964 gjennomsnittlig kr. 449 800 pr. fartøy, eller 50,4 prosent av driftsinntektene i alt.

Rederiets kostnader — eksklusive avskrivninger på fartøyet — beløp seg til gjennomsnittlig kr. 592 900. Sammenliknet med 1963 gikk rederiets kostnader eksklusive avskrivninger opp med kr. 47 400, eller 8,7 prosent. Ifølge tabellen viste kostnadene til administrasjonen (punkt 4 g) stor nedgang fra 1962 til 1963 og 1964. Dette henger sammen med at administrasjonskostnadene for fire trålere som en fiskeforedlingsbedrift i land er medeier i, og som drives av vedkommende bedrift på leiebasis, fra og med 1963 i motsetning til tidligere år bare delvis er blitt skilt ut fra bedriftens samlede administrasjonskostnader og fordelt på de enkelte tråleres driftskonto.

Derfor har det ikke vært mulig å få oppgitt samtlige administrasjonskostnader for disse trålerne. De oppgitte administrasjonskostnader for 1963 og 1964 i tabellen er således ikke helt sammenliknbare med tidligere års tall.

Ifølge tabellen var det kostnadene til vedlikehold og avskrivning på trålutstyret (punkt 4 e) som viste størst stigning fra 1963 til 1964. Også kostnadene til drivstoff og maskinrekvisita (punkt 4 a), is, salt og emballasje (punkt 4 b) og diverse uspesifisert (punkt 4 i) viste stigning. De øvrige kostnadspostene viste liten relativ endring.

Driftsresultatet før avskrivning og forrentning av kapitalen ble dermed gjennomsnittlig kr. 143 100 i underskott pr. fartøy. Dette er det største gjennomsnittlige underskott en har hatt i noe undersøkelsesår.

Driftsoverskottet før avskrivninger og forrentning av kapitalen varierte også i 1963 sterkt fra fartøy til fartøy, som vist nedenfor:

Driftsoverskott før avskrivning på fartøyet og forrentning av kapitalen 1 000 kr.	Antall sidetrålere		
	1955	1963	1964
÷ 349—300	—	—	1
÷ 299—250	—	—	—
÷ 249—200	—	—	1
÷ 199—150	—	1	2
÷ 149—100	—	3	4
÷ 99— 50	—	4	2
÷ 49— 0	—	2	3
0— 49	2	—	—
50— 99	—	2	—
100—199	5	—	—
200—299	4	—	—
300—399	3	—	—
I alt	14	12	13

Dårligste båt lå i 1964 i gruppen kr. 300 000 — kr. 349 000 i underskott. Mens 2 av 12 stortrålere i 1963 og samtlige i 1955 hadde driftsoverskott, var det i 1964 ingen av 13 stortrålere som hadde kostnadsdekning før avskrivning og forrentning av kapitalen.

Av ovenstående og av tabellene vil det framgå at 1964 økonomisk sett var et klart dårligere år for eierne av sidetrålere over 300 brutto tonn enn 1963, og sammenliknet med toppåret 1955 var det en fundamental forskjell i resultatene.

Hvordan var så driftsresultatet etter at avskrivningene var trukket fra, og hvor stor var forrentningen? På disse spørsmål er det vanskelig å gi eksakt svar på grunn av at både avskrivningsgrunnlaget og avskrivningsprosenten for en stor del må avgjøres ved skjønn.

På regnskapsskjemaene som trålerrederne sendte inn ble det spurt om hvor stor avskrivning de ville regne som forsvarlig på skrog, maskin og utstyr til sammen på en ny stortråler i dag. Svarene viser at trålerrederne regner med en avskrivningsprosent på om lag 8 prosent, det vil si om lag 12 års avskrivningstid.

I Fiskeridirektoratets driftsøkonomiske undersøkelser for stortrålerne har en imidlertid i de senere år regnet med et avskrivningsbeløp pr. år på fra kr. 100 000 til kr. 150 000 pr. fartøy. En har da tenkt seg et avskrivningsgrunnlag på anslagsvis 2—3 mill. kroner, og en økonomisk levetid på 20 år. (5 prosent avskrivning). Med de nevnte avskrivninger vil driftsunderskottet på de enkelte fartøyer ligge mellom ca. kr. 125 000 og ca. kr. 450 000.

e. Driftsresultater 1958—1964 for stortrålere som er med i undersøkelsen i hele perioden.

I tabell 22 har en satt opp driftsresultatene i hvert av årene 1958—1964 for 9 helårsdrevne stortrålere som går igjen i undersøkelsen i alle disse 7 årene. Av tabellen går det blant annet fram at i 1964 var den gjennomsnittlige driftsinntekten i alt pr. fartøy lavere enn i noen annet år i perioden. Også i fangstmengde lå 1964 lavest av alle 7 årene.

Driftskostnader i alt, eksklusive avskrivninger, var i 1964 noe høyere enn i 1963 og i årene 1958—1961, men ikke fullt så høye som i 1962. Det var spesielt kostnadene til redskaper, drivstoff og annet uspesifisert som var høyere i 1964 enn i 1963. De øvrige kostnader, unntatt sosiale utgifter, viste samtidig noe nedgang. Tabellen viser betydelig lavere administrasjonskostnader i 1963 og i 1964 enn i de fem første årene i sjuårsperioden. Som nevnt ovenfor var det 4 trålere som en for 1963 og 1964 ikke har fått oppgitt samtlige administrasjonskostnader for. Disse fire fartøyene er også med i tabell 4, derfor er for denne kostnadsposts vedkommende de to siste års tall ikke sammenliknbare med tidligere års tall.

Driftsresultatet før avskrivning på fartøy og forrentning av kapitalen ble i 1964 et gjennomsnittlig underskott på kr. 139 300. Dette underskottet var over dobbelt så stort som i 1958, da underskottet var nest størst i syvårsperioden.

Full årslott til fisker ble i 1964 gjennomsnittlig kr. 19 800 — det samme som i 1963. Bare i 1961 var fiskerlotten litt høyere på disse 9 stortrålerne. Antall mann pr. fartøy har gått jevnt tilbake i perioden, gjennomsnittlig fra 25,6 mann i 1958 til 19,4 mann i 1964. Fartøyenes tid i sjøen har tidligere jevnt over vært stigende, men i 1963 og 1964 var den ubetydelig kortere enn året før.

Tabell 22. Driftsresultater for 9 helårsdrevne stortrålere¹ 1958—1964. Gjennomsnitt pr. fartøy.

	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Driftsinntekter i alt. .... kr.	898 300	1 027 100	980 900	1 168 100	1 139 800	959 900	896 600
Herav til mannskapet ..... «	415 500	470 400	449 200	540 900	495 300	465 700	454 600
Driftskostnader i alt ..... «	548 700	537 500	549 400	552 800	616 900	542 200	581 300
Herav:							
Drivstoff, maskinrekvisita ..... «	259 300	222 200	225 400	202 600	229 000	210 900	225 900
Assuranse ..... «	33 400	36 100	33 900	36 600	32 800	38 100	34 600
Redskapskostnader ..... «	93 700	95 700	100 900	106 500	121 000	106 300	129 100
Vedlikehold av fartøy ..... «	81 600	97 100	93 000	107 700	122 500	108 600	102 700
Administrasjon ..... «	28 100	32 800	42 000	40 500	50 200	16 400	13 800
Sosiale utgifter ..... «	14 300	17 100	21 500	21 300	23 900	34 200	34 200
Annet, uspesifisert ..... «	38 300	36 500	32 700	37 600	37 500	27 700	41 000
Driftsoverskott før avskr. på fartøy ..... «	÷ 65 900	19 200	÷ 17 700	74 400	27 600	÷ 48 000	÷ 139 300
Full årslott til fisker (fiskerlott) ..... «	13 500	16 000	16 300	20 000	19 000	19 800	19 800
Antall mann pr. fartøy ..... «	25,6	25,2	24,5	23,2	22,3	21,0	19,4
Antall døgn i sjøen ..... «	249	252	281	284	294	289	289
Fangstmengde ..... tonn	1 189	1 277	1 290	1 397	1 307	1 118	993

¹ Omfatter de fartøyer som går igjen i undersøkelsen i alle 7 år.

f. Driftsresultater for ulike størrelsesgrupper.

En sammenlikning i tabell 21 mellom de mindre (under 400 brutto tonn) og de større helårsdrevne stortrålere viser at den gjennomsnittlige driftsinntekten var litt høyere på de største enn på de mindre. I tidligere år, unntatt i 1963, lå driftsinntekten derimot gjennomsnittlig noe høyere på de minste stortrålerne. Driftstiden var i 1964 noenlunde den samme i begge størrelsesgruppene, mens kostnadene var noe høyere i den laveste tonnasjegruppen. Rederiets underskott før avskrivning og forrentning av kapitalen ble således ikke fullt så stort på de største stortrålerne som på de mindre, men selv på de største ble underskottet gjennomsnittlig kr. 111 900. På de minste stortrålerne ble rederiets underskott gjennomsnittlig kr. 152 500.

Lott-takerne på de største stortrålerne tjente i gjennomsnitt for hele året 1964 gjennomsnittlig kr. 300 mer enn på fartøyene under 400 brutto tonn.

Driftsresultater for de nye hekktrålerne.

I tabell 23 har en satt opp de gjennomsnittlige driftsresultatene for 1963—1964 for de sju helårsdrevne hekktrålerne over 300 brutto tonn: «Hekk-tind», «Vågtind», «Tromsø I», «Hans Egede», «Kr. Tønder», «Lofotrål I» og «Lofotrål II». De to sistnevnte trålere hadde sitt første hele driftsår i 1964.

Driftsresultatene for hekktråleren «Longva» inngår ikke i tabell 23 siden dette er et fabrikkskip, hvor det foruten tråling også drives filetproduksjon. Det kan nevnes at fangstmengden, omregnet til ferskfiskvekt, også i 1964 var noe høyere for «Longva» enn gjennomsnittsfangsten på 1 792 tonn for de øvrige

hekktrålerne. Også brutto driftsinntekter på «Longva» var en god del høyere enn på de øvrige hekktrålerne, dels på grunn av videreførelsen av fisken ombord. Det samme var tilfellet med fiskerlotten: den var noe høyere på «Longva» enn på de andre hekktrålerne.

To av hekktrålerne som det er gitt gjennomsnittstall for i tabell 23 var noe større (984 brutto tonn hver) enn de 5 andre (gjennomsnittlig 725 brutto tonn), og disse to var dessuten utstyrt med fiskemellanlegg. En gruppering av hekktrålerne etter størrelse og utstyr kunne derfor være ønskelig, men av hensyn til den statistiske anonymiteten fant en ikke å kunne gjøre dette.

a. Fartøystørrelse, bemanning og driftstid.

Den gjennomsnittlige størrelse i 1964 på de 7 hekktrålerne i tabell 23 var 800 brutto tonn, som er noenlunde lik gjennomsnittsstørrelsen i 1963. Fartøyene var gjennomsnittlig 313 døgn i sjøen og 258 døgn under fiske i 1964. Dette var 6—7 prosent lengre driftstid enn i 1963. Mannskapsstyrken gikk ned fra gjennomsnittlig 28,8 mann i 1963 til 26,1 mann i 1964.

b. Driftsinntekter.

Driftsinntektene for de helårsdrevne hekktrålerne i tabell 23 økte med 14,2 prosent fra 1963 til 1964, fra gjennomsnittlig om lag 1,54 mill. kroner til om lag 1,76 mill. kroner pr. fartøy. For de helårsdrevne sidetrålerne var som før nevnt den gjennomsnittlige driftsinntekt 0,9 mill. kroner. Hekktrålernes gjennomsnittlige fangstmengde steg fra 1 531 tonn i 1963 til 1 792 tonn i 1964. Sidetrålerne oppnådde som før nevnt gjennomsnittlig 994 tonn i 1964.

Tabell 23. Driftsresultater for helårsdrevne hekktrålere 1963—1964 eksklusive «Longva». Gjennomsnitt pr. fartøy.

	1963	1964
1. Driftsinntekter i alt. .... kr.	1 539 100	1 758 200
Herav til:		
2. Mannskapet. .... «	716 800	776 400
3. Rederiet. .... «	822 300	981 800
4. Rederiets kostnader. .... «	843 200	901 100
Herav utgjorde:		
a. Drivstoff og maskinrekvisita. .... «	302 700	310 500
b. Is, salt og emballasje. .... «	22 600	16 900
c. Leid arbeidshjelp. .... «	4 400	5 600
d. Assuranse av fartøyet. .... «	115 700	95 600
e. Vedlikehold og avskrivn. på trålutstyret. .... «	201 100	245 400
f. Vedlikehold av fartøyet. .... «	94 800	107 000
g. Administrasjon. .... «	43 600	37 700
h. Sosiale utgifter. .... «	38 400	37 700
i. Diverse uspesifisert. .... «	19 900	44 700
5. Renteutgifter. .... «	121 700	146 300
6. Punkt 3 ÷ punkt 4. .... «	÷ 20 900	80 700
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk «	540	630
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på. .... «	24 900	29 700
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott). .... «	20 100	25 100
10. Antall mann pr. fartøy.	28,8	26,1
11. Antall døgn i sjøen.	295	313
12. Antall fiskedager.	241	258
13. Fangstmengde saltfisk. .... tonn	146	142
14. Fangstmengde ferskfisk. .... «	1 249	1 516
15. Fangstmengde i alt, omregn. til ferskfisk. ¹ .... «	1 531	1 792
16. Fartøystørrelse. .... br.tonn	802	800
17. Fartøystørrelse. .... fot	183	185
18. Motorstyrke. .... HK	1 396	1 397
19. Fartøyalder. .... år	1	2
Antall fartøyer med i undersøkelsen.	5	7

¹ Eksklusive biprodukter.

Nedenforstående oppstilling viser spredningen i driftsinntektene for hekktrålerne i 1963 og i 1964:

Driftsinntekt 1 000 kr.	Antall hekktrålere	
	1963	1964
1 000—1 199.	1	—
1 200—1 399.	2	2
1 400—1 599.	—	—
1 600—1 799.	—	3
1 800—1 999.	1	—
2 000—2 199.	1	1
2 200—2 399.	—	—
2 400—2 599.	—	1
I alt.	5	7

Av oppstillingen går det fram at det var ingen hekktrålere i 1964 med under 1,2 mill. kroner i

bruttoinntekt. 2 av de 7 hekktrålerne hadde over 2 mill. kroner i bruttoinntekt.

c. Mannskapets inntekter.

Av driftsinntektene, kr. 1 758 200 i gjennomsnitt pr. hekktråler, tilfalt det mannskapet kr. 776 400, eller 44,2 prosent. Dette beløpet omfatter alt vederlag til arbeidet i form av lottinntekter, faste hyrer, ekstralotter og proviant til den delen av mannskapet som hadde fri kost.

Fiskerlotten, den betaling som tilfalt hver av de fiskere som var med på samtlige fangstturer i 1964, var som en ser av tabell 23, punkt 9, gjennomsnittlig kr. 25 100, eller ca. 25 prosent mer enn i 1963. En minner om at fiskerlotten på de helårsdrevne side-trålerne var gjennomsnittlig kr. 19 800 i 1964.

En oppstilling over fordelingen av lottinntektene på hekktrålerne for 1963—1964 ser slik ut:

Fiskerlott 1 000 kr.	Antall hekktrålere	
	1963	1964
16—17.	1	—
18—19.	2	1
20—21.	—	1
22—23.	2	1
24—25.	—	1
26—27.	—	—
28—29.	—	3
I alt.	5	7

Lofotinntekten på de 7 helårsdrevne hekktrålere i undersøkelsen for 1964 varierte fra kr. 19 200 til kr. 29 300.

Mannskapets inntekter pr. ukeverk (punkt 7) som er utregnet på samme måte som for sidetrålerne, var i 1964 gjennomsnittlig kr. 630, eller ca. 17 prosent høyere enn i 1963. Den gjennomsnittlige årlige inntekt pr. mann (punkt 2 dividert på punkt 10) ble kr. 29 700 i 1964, eller ca. 19 prosent høyere enn i 1963.

d. Rederiets inntekter, kostnader og driftsresultat.

Rederiets andel av driftsinntektene for hekktrålerne utgjorde i 1964 gjennomsnittlig kr. 981 800 pr. fartøy, eller 55,8 prosent av driftsinntektene i alt.

Rederiets kostnader — eksklusive avskrivninger på fartøyet — beløp seg til kr. 901 100. Sammenliknet med 1963 gikk rederiets kostnader opp med kr. 57 900, eller 6,9 prosent. Det var spesielt kostnadene til vedlikehold og avskrivning på trålutstyret (punkt 4 e), vedlikehold av fartøyet (punkt 4 f) og diverse uspesifisert (punkt 4 i) som økte fra 1963 til

1964. Også kostnadene til drivstoff og maskinrekvisita (punkt 4 a) og leiet arbeidshjelp (punkt 4 e) viste noen stigning, mens de øvrige kostnadsposter samtidig viste noen nedgang.

Driftsoverskottet før avskrivning på fartøy og forrentning av kapitalen ble dermed gjennomsnittlig kr. 80 700. I 1963 var det tilsvarende driftsresultat et underskott på kr. 20 900.

På de enkelte fartøy varierte driftsresultatet før avskrivning og forrentning av kapitalen som vist nedenfor:

Driftsoverskott før avskrivning på fartøyet og forrentning av kapitalen 1 000 kr.	Antall hekktrålere	
	1963	1964
÷ 299—250	—	1
÷ 249—200	1	—
÷ 199—150	—	—
÷ 149—100	1	—
÷ 99— 50	—	—
÷ 49— 0	—	—
0— 49	1	—
50— 99	1	2
100—199	1	3
200—299	—	1
I alt	5	7

En ser av oppstillingen at samtlige hekktrålere hadde driftsoverskott over kr. 50 000 unntatt et fartøy som hadde et særlig stort driftsunderskott — hele kr. 286 000 — før avskrivning og forrentning av kapitalen.

Hvor stor gjennomsnittlig avskrivning er det så rimelig å regne med på de nye hekktrålerne? På dette spørsmålet er det vanskelig å svare eksakt da en ikke har erfaringsmateriale å bygge på. På hekktrålerne kan en sette avskrivningsgrunnlaget til om

lag 5,3 mill. kroner, som var den gjennomsnittlige byggepris for de 7 hekktrålerne i tabell 23. Disse hekktrålerne var i 1964 gjennomsnittlig 2 år gamle og byggeprisen vil være tilnærmet lik gjenanskaffelsesverdien. Regner en med en avskrivning på 5 prosent (20 års økonomisk levetid) som for de tradisjonelle trålere, kommer en opp i en avskrivningssum på gjennomsnittlig kr. 265 000. Mange mener imidlertid at 5 prosent årlig avskrivning er for lite. I flere av de 7 årsregnskapene som gjennomsnittstallene for 1964 bygger på, er det antydning at en årlig avskrivning på 7 prosent (14 års økonomiske levetid) er rimelig for en ny hekktråler i dag. Nytter en dette prosenttall, blir den årlige avskrivning gjennomsnittlig ca. kr. 370 000.

Driftsresultatet for 1964 etter avskrivning, men før forrentning av kapitalen, viste etter dette et gjennomsnittlig underskott på ca. kr. 185 000, hvis en regner med 5 prosent årlig avskrivning og ca. kr. 290 000, med en avskrivning på 7 prosent. Med en avskrivningssats på 7 prosent var det ingen av de sju hekktrålerne i 1964 som hadde overskott etter avskrivning. Regner en 5 prosent årlig avskrivning var det én hekktråler som hadde overskott etter avskrivning.

Sluttbemerkning.

Lønnsomhetsundersøkelsen begrenser seg til å omfatte trålfisket sett isolert. Det er ikke tatt sikte på å gi en økonomisk analyse av stortrålerdriften i videre forstand, det vil si av stortrålerens fiske og lønnsomhet sett i sammenheng med råstoff-forsyningen, produksjonsomfanget, sysselsettingen og lønnsomheten m. v. i tilvirknings- og foredlingsanlegg i land.

SAMMENDRAG.

Året 1964 ga et totalt fangstkvantum for stortrålerne på ca. 30 400 tonn til en samlet verdi av ca. 28,8 mill. kroner. I forhold til 1963 økte fangstmengden med om lag 11 prosent og fangstverdien med om lag 19 prosent. I 1964 var antallet fartøyer 29, som var likt med 1963. Gjennomsnittsprisen pr. kilo var kr. 0,95 i 1964, eller 6,7 prosent mer enn i 1963.

Effektivitetstallene for stortrålerne viser at fangstmengde pr. fiskedag og pr. tråltid i 1964 var om lag den samme som i 1963. En sammenlikning mellom de ulike fangstområder viser at fangstmengden pr. fiskedag og pr. tråltid lå vesentlig høyere på Vest-Grønland enn på de andre områder. Drifts-

tiden for stortrålerne var noe lengre i 1964 enn året før.

Småtrålerens fangstmengde i 1964 var ca. 16 700 tonn til en verdi av 14,7 mill. kroner. Sammenliknet med 1963 gikk fangstmengden ned med om lag 23 prosent og fangstverdien med om lag 17 prosent. Fangststatistikken for 1964 bygger på fangstopp-gaver fra 106 småtrålere, eller anslagsvis 90—95 prosent av alle småtrålere som drev fisketråling med bunntrål. Heller ikke for 1963 er fangststatistikken for småtrålerne fullstendig. Småtrålerne oppnådde en gjennomsnittspris pr. kilo på kr. 0,88 i 1964, eller 7,3 prosent mer enn i 1963.

Effektivitetstallene for småtrålerne viser at gjennomsnittlig fangstmengde pr. døgn gikk ned med 13 prosent i forhold til 1963. Pr. tråltid var nedgangen 6 prosent. En sammenlikning mellom de ulike felt viser at fangstforholdene for småtrålerne, uttrykt ved fangstmengde pr. døgn og pr. tråltid var noe bedre i Barentshavet og ved Bjørnøya og Spitsbergen enn i Norskehavet.

Både stor- og småtrålerne fiske ble i 1964 i forhold til 1963 forskjøvet noe vestover fra bankene omkring Øst-Finnmark og i retning Røstbanken. Som følge av dette økte Nordland fylke sin relative andel av ilandbrakt trålfangst fisk, mens Finnmarks andel gikk tilbake.

De største mengder trålfangst fisk ble ilandbrakt i mars måned, mens januar og august hadde minst fangstmengder.

Den gjennomsnittlige driftsinntekt for helårsdrevne sidetrålere over 300 brutto tonn var om lag kr. 893 000 i 1964, eller 3,7 prosent mindre enn i 1963. Rederiets kostnader, eksklusive avskrivninger på fartøyet, økte samtidig med 8,7 prosent til ca. kr. 593 000. Rederiets driftsresultat før avskrivning på fartøy og forrentning av kapitalen ble således et gjennomsnittlig underskott på ca. kr. 143 000 i 1964. For de to størrelsesgrupper av helårsdrevne sidetrålere — 300/399 brutto tonn og over 400 brutto tonn — ble rederiets underskott før avskrivning og forrentning av kapitalen henholdsvis ca. kr. 153 000 og ca. kr. 112 000. Ikke i noen av de tidligere undersøkelsesår har det gjennomsnittlige underskottet vært større.

Fiskerne på de helårsdrevne sidetrålerne i størrelsen 300/399 brutto tonn oppnådde en gjennomsnittlig årlig fiskerlott på kr. 19 800 mens fiskerne på de tilsvarende fartøyer over 400 brutto tonn oppnådde kr. 20 100 i årlig fiskerlott. Gjennomsnittet for samtlige helårsdrevne var kr. 19 800, som er mer enn i noe tidligere undersøkelsesår. At fiskerlotten ble så høy trass i det dårlige driftsresultat for rederiene henger bl. a. sammen med nedgang i besetningens størrelse, slik at det ble færre fiskere å dele på.

De helårsdrevne hekktrålerne over 300 brutto tonn (eksklusive fabrikktråleren «Longva») hadde en gjennomsnittlig driftsinntekt på 1,76 mill. kroner, eller ca. 14 prosent mer enn i 1963. Rederiets kostnader økte samtidig med ca. 7 prosent til om lag kr. 901 000. Driftsresultatet for hekktrålerne før avskrivning på fartøy og forrentning av kapitalen, ble et gjennomsnittlig overskott på kr. 80 700. Full årslott for fiskerne på hekktrålerne var gjennomsnittlig kr. 25 100.

English summary.

The Norwegian trawlers *over* 300 GRT. (later called big trawlers) had in 1964 total landings of about 30 400 tons to the value of about N.Kr. 28,8 million. Compared with 1963, the landings and the value increased with about 11 per cent and 19 per cent respectively. In 1964 the number of vessels was 29 — the same as in 1963. The average price per kilo was N.Kr. 0,95 in 1964, i.e. 6,7 per cent more than in 1963.

The catch per unit effort in 1964 was almost unchanged from the previous year and amounted to approx. 5 500 kilos per day of fishing and 420 kilos per hour of trawling. A comparison between the different areas of catch shows that the catch per day of fishing and per hour of trawling was considerably higher off West-Greenland than in other areas. The number of days fished by the big trawlers was somewhat higher in 1964 than in the previous year.

The landings of the trawlers *under* 300 GRT (later called small trawlers) amounted to about 16 700 tons to the value of about N.Kr. 14,7 million in 1964. Compared with 1963 the landings and the value decreased with about 23 per cent and 17 per cent respectively. The catch statistics for 1964 was collected from 106 small trawlers, or about 90—95 per cent of the total number of small trawlers operating. The average price per kilo of the fish caught by the small trawlers was in 1964 N.Kr. 0,88, i.e. 7,3 per cent more than in 1963.

As regards catch per day of fishing and per hour of trawling for the small trawlers a comparison with 1963 shows a decrease of about 13 per cent and 6 per cent respectively. The conditions in 1964 in terms of average catch per unit effort, were better in the Barents Sea and off the Bear Island and Spitzbergen than in the Norwegian Sea.

The main fishing actively of the big and small trawlers was in 1964 taking place more westward towards Røstbanken as compared with 1963 when it was mainly concentrated on the East-Finnmark grounds.

The biggest catches were landed during March while the smallest quantities were landed during January and August.

The average gross earnings of the big side-trawlers, operating on a whole year basis, amounted to N.Kr. 893 000 in 1964, or 3,7 per cent less than in 1963. The operating costs, depreciation on vessel not included, showed a rise of 8,7 per cent to about N.Kr. 583 000. This gave without allowances for depreciation on vessel and interest on capital invest-

ment — an average deficit of N.Kr. 143 000 in 1964. As to the two groups of big side-trawlers — 300/399 GRT and above 400 GRT — the deficit was about N.Kr. 153 000 and about N.Kr. 112 000 respectively. The 1964 deficit was the highest during the whole period covered by the investigation, i.e. since 1952.

Trawlers of 300/399 GRT and 400 GRT or more, operating on whole year basis, paid shares per fisherman of N.Kr. 19 800 and N.Kr. 20 100 respectively. On all the big whole year operated side-trawlers the share per fisherman averaged N.Kr. 19 800 which is the highest share recorded for norwegian side-trawlers above 300 GRT. The reason

why the share per man was so high in spite of the owners deficit, is partly due to a reduction in crew numbers.

The big whole year operated stern trawlers (exclusive the factory-ship "Longva") had gross earnings of N.Kr. 1,76 million on an average, or about 14 per cent more than in 1963. The operative costs increased with about 7 per cent to about N.Kr. 901 000. The owners surplus on the big stern trawlers was about N.Kr. 80 700 on an average before depreciation allowances and interest on capital. The annual share per fisherman on whole year operated stern trawlers was about N.Kr. 25 100.